

Factsheet voor deelnemers

12 oktober 2021

Voedselbos Lingehout is een initiatief van Betuwewind. De locatie van ongeveer 11 hectare bevindt zich op Landgoed Groot-Westerhout aan de Tielerweg in Geldermalsen.

Sinds april 2021 wordt er hard gewerkt aan de realisatie van een duurzaam opererend en kleinschalig coöperatief agrarisch bedrijf. Inmiddels is het businessplan gereed en op 29 september goedgekeurd door de ALV van Betuwewind. Meer dan 100 huishoudens hebben zich aangemeld als deelnemer. Het eerste ontwerp (vlekkenplan) voor het voedselbos is in de zomer van 2021 gemaakt, samen met partners zoals Stichting Voedselbosbouw Nederland, Fruitzforlife, Werkend Landschap en Puur Betuws. In het ontwerp krijgt niet alleen het voedselbos een plek, maar is er ook ruimte voor een moestuin/tuinderij, en het organiseren van activiteiten voor deelnemers en inwoners van onze gemeente. De details van het project zijn vastgelegd in het businessplan.

Deze factsheet legt uit hoe we het voedselbos de komende tijd gaan realiseren, en hoe je daar als deelnemer aan kan bijdragen.

Het belang van een voedselbos

De wereld heeft dringend behoefte aan alternatieven voor de gangbare landbouw. Alternatieven die zorgen voor CO₂- en stikstofvastlegging in plaats van uitstoot, en die bijdragen aan de biodiversiteit. Voedselbossen produceren voedsel door met de natuur mee te werken, in plaats van er tegenin te gaan. Tijdens de groeiperiode legt een voedselbos CO₂ vast in de bomen/gewassen en in de bodem. Net als elk bos bereikt ook een voedselbos uiteindelijk, na tientallen jaren, een natuurlijk evenwicht waarin opname en uitstoot van CO₂ elkaar in balans houden.

De ontwikkeling van een natuur-inclusief voedselbos voor lokale, duurzame en gevarieerde voedselproductie, is een experimenteel concept. Natuurontwikkeling en voedselproductie gaan hierbij hand in hand. Betuwewind daagt met dit concept consumenten in en rondom de gemeente West Betuwe uit om zelf mee te denken over de manier waarop voedsel wordt geproduceerd en natuurlijk ook om een actieve deelnemer te worden.

De realisatie van Voedselbos Lingehout

Voor het ontwerpen en aanleggen van Voedselbos Lingehout worden in 2021 en 2022 investeringskosten gemaakt: voor het maken van een ontwerp, inrichting van het terrein, bouw van een schuur en vooral de aanschaf van bomen, struiken en ander plantmateriaal.

Dit bedrag wordt opgebracht door uitgifte van aandelen aan deelnemers, en door het bijdragen in geld of natura van onder andere Stichting Voedselbosbouw Nederland, Regionaal Investerings-fonds Fruitdelta, Duurzaamheidsfonds Betuwewind, Life Terra en Burgerwindcoöperatie West-Betuwe.

Als lid van Betuwewind (eenmalige inleg van 50 euro), kun je deelnemer worden in het voedselbos door een deelnamelening aan te schaffen voor 950 euro. We verwachten ongeveer 150 leden nodig te hebben om de opstartkosten in 2021-2022 te kunnen afdekken. In oktober 2021 waren er 115 deelnemers. Het is mogelijk dat we voor toekomstige investeringen nieuwe aandelen gaan uitgeven. Als het voedselbos namelijk meer oogst gaat opleveren, kan ook het aantal leden toenemen.

Globale investeringsbegroting voor 2021 & 2022:

Inkomsten 2021	86.500	Uitgaven	86.500
50 certificaten á 950	47.500	Inhuur projectleider	20.000
Bijdrage BWB voor investeringsfase (gift)	10.000	Inhuur experts voor o.a. inrichting, monitoring, vergunningen	20.000
Subsidie RIF deel 1 voor ontwerpfase	10.000	Inzaaien maisakker incl. loonwerk	10.000
Subsidie VBNL voor ontwerp & plantlijsten	19.000	Communicatie, ledenwerving & evenementen	15.000
		Kosten ontwerp & inrichting door VBNL	19.000
		Onvoorzien	2.500

Inkomsten 2022	295.700	Uitgaven	295.700
100 certificaten á 950	95.000	Pacht 2022 - 11 ha	8.800
Bijdrage BWB voor investeringsfase (gift)	10.000	Inhuur projectleider & experts	55.000
Bijdrage BWB voor plantmateriaal	10.000	Beheerkosten huidige boomgaard	16.875
Subsidie RIF deel 2 voor aanleg & beplanting	50.000	Overname huidige boomgaard & vervangen bomen	29.000
Subsidie VBNL voor aanleg & inrichting	9.500	Kosten ontwerp & inrichting door VBNL	9.500
Subsidie Duurzaamheidsfonds voor aanleg & beplanting	30.000	Aanleg tuinderij & agroforestry 2 ha door Fruitforlife	20.000
Bijdrage VBNL voor plantmateriaal	8.000	Plantmateriaal tuinderij & agroforestry 2 ha	20.000
Bijdrage Life Terra voor plantmateriaal voedselbos	13.600	Plantmateriaal voedselbos 2022	17.500
Opbrengst huidige boomgaard (deels verwerkt tot sap)	33.750	Communicatie & evenementen	15.000
Opbrengst tuinderij & verkoop bomen	10.000	Aanmelding SKAL certificering	500
Donaties, sponsoring & crowdfunding	20.000	Ontwerp en bouw schuur fase 1	65.000
EU subsidie landbouw	3.850	Gereedschap & materialen	7.000
CO2 emissierechten	2.000	Mechanisatie (machines & grondwerk)	28.000
		Onvoorzien	3.525

Oogst voor de deelnemers

De oogst van het voedselbos is primair en tegen gereduceerd tarief bestemd voor de deelnemers aan het voedselbos. Extra oogst wordt aangeboden aan bijvoorbeeld lokale restaurants, kleinschalige verwerkingsbedrijven of (online) winkels. We streven naar afzet van de oogst binnen een straal van 10 kilometer: het zogenaamde 'korte ketens concept'. Deelnemers die een aandeel hebben aangeschaft, verkrijgen het recht om tegen betaling van een maandelijkse bijdrage (twee)wekelijks een oogstpakket tegen kostprijs te ontvangen, maar het is niet verplicht. Dit gaat in vanaf de exploitatiefase in 2023. Op die manier genereren we vaste inkomsten waarmee we de exploitatiekosten grotendeels kunnen afdekken. Belangrijke kostenposten zijn de jaarlijkse pacht en het salaris van de boer/beheerder. Er moet zaai- of plantgoed worden aangekocht en er worden kosten gemaakt voor het organiseren van activiteiten en het verwerken van de oogst.

We verwachten dat de bijdrage voor een klein pakket (1-2 persoons) ongeveer 8 euro per week zal bedragen, en voor een groot pakket (3-4 persoons) 15 euro per week. In de eerste jaren, vanaf 2022, zal de oogst relatief klein zijn en daarna geleidelijk toenemen. Zodra er meer oogst beschikbaar is dan nodig om de oogstpakketten te vullen, zal die ook los verkocht worden aan bijvoorbeeld lokale horeca en detailhandel. Jaarlijks bepalen de deelnemers van het voedselbos gezamenlijk de kostprijs van de oogst-abonnementen en voor hoeveel weken per jaar een pakket zal worden uitgegeven. Dat gebeurt op basis van de exploitatiebegroting die door het bestuur van de coöperatie wordt voorbereid. Ook geven de leden aan het einde van een jaar aan welk pakket (groot of klein) ze het volgende jaar willen ontvangen.

Een voedselbos is een ingewikkeld samenspel van veel verschillende soorten bomen en struiken. De inhoud van het pakket is dan ook variabel en afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden. In de eerste exploitatiejaren, vanaf 2023, zal er waarschijnlijk nauwelijks of geen oogst zijn uit het voedselbos. De oogst vullen we aan door een stuk van het terrein te gebruiken als biologische moestuin voor eenjarige groenten. Verder wordt ernaar gestreefd om een deel van de oogst in de zomer en herfst te verwerken, zodat deze in de winter kan worden uitgedeeld. Denk aan drogen van kruiden of het maken van sap en inmaak. De inhoud van het pakket wordt vooraf bekend gemaakt aan de leden. Als er onbekende gewassen of vruchten in het pakket zitten, wordt er informatie bijgevoegd met uitleg en een recept.

Voorbeelden van gewassen in het oogstpakket door de seizoenen heen:

Voorjaar	Zomer	Najaar	Winter
Voorjaarsgroenten uit de tunnelkas zoals veldsla, andijvie	Zwarte bes, rode bes, honingbes, aardbeien, kruisbes, wijnbes, framboos	Appels, peren, kerspruim, wilde citroen, kweepeer, vijgen, abrikoos	Sappen en jams
Jong bladgroen zoals linde, zevenblad, winterpostelein	Verse kruiden zoals lavas, uiensoepboom	Bramen, honingbes, vlierbes, gojibes	Groenten uit moestuin zoals prei, palmkool, pastinaak, spruiten, pompoen
Vlierbloesem, magnolia	Groenten uit de moestuin zoals spinazie, radijs, sla, wortels	Walnoten, hazelnoten, amandel	Fruit en noten (bewaar)
Bamboe, rabarber, daslook	Diverse bladgewassen, bamboe, zaden zoals van zonnebloem, artisjok	Groenten uit de moestuin zoals kolen, aardpeer, courgette, bonen, sla	Gedroogde kruiden, kruidenazijn, kruidenzout, kruidenthee
Noten en vruchten (om te bewaren)	Eetbare bloemen zoals oostindische kers, viooltje	Paddenstoelen zoals shiitake, oesterzwam	Meel van o.a. kastanje
Verwerkte producten (zie winter), berkensap		Verse kruiden, knoflook, mierikswortel	

Meedoen is meer dan oogst afnemen!

Behalve oogst, levert het deelnemen in Voedselbos Lingehout meer voordelen op. Je maakt samen met een groep betrokken inwoners deel uit van een mooi initiatief, een community die wil laten zien dat voedselproductie en natuurontwikkeling samen kunnen gaan. Waarmee we willen aantonen dat dit experimentele agrarische model bij kan dragen aan uitdagingen waar de moderne landbouw voor staat, zoals biodiversiteitsverlies, stikstofcrisis, klimaatverandering, en landschapsverarming.

Als deelnemer in Voedselbos Betuwewind moet je niets. Maar als je het leuk vindt, mag je van alles: van meedenken over het ontwerp en inrichting tot en met meehelpen met de aanleg, beplanting, onderhoud, beheer en oogsten. En je mag natuurlijk deelnemen aan alle activiteiten die we met z'n allen organiseren.

Wil je meedoen, als deelnemer en/of vrijwilliger, en wil je je aanmelden of heb je nog vragen? Stuur dan een mail naar: voedselbos@betuwewind.nl

Randvoorwaarden en details

1. Burgerwindcoöperatie West Betuwe (BWB = Betuwewind) is initiatiefnemer van en mede-investeerder in Voedselbos Lingehout.
2. Op de deelname in Voedselbos Lingehout is het Leningreglement van Betuwewind van toepassing.
3. Voor het voedselbos worden tot eind 2022 maximaal 150 deelnemers geworven.
4. De hoogte van de deelnamelening bedraagt 950 euro. Hiermee neemt een deelnemer een aandeel in het voedselbos.
5. BWB zal deze bijdrage gebruiken voor realisatie van het voedselbos.
6. De coöperatie zal een regeling treffen om het mogelijk te maken dit bedrag in termijnen te voldoen, indien storting ineens voor een deelnemer niet mogelijk is.
7. Een deelname geeft niet het recht op financieel rendement.
8. Deelname geeft recht op het afnemen van een wekelijks oogstpakket abonnement tegen gereduceerd tarief. Gebruik maken van dit abonnement is niet verplicht.
9. De wekelijkse abonnementskosten voor afname van oogstpakketten zullen variëren van ongeveer 8 tot 15 euro, afhankelijk van de grootte van de oogstpakketten. De prijs van de oogstpakketten wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld op basis van de exploitatiebegroting.
10. Er kan per deelnemend huishouden (=adres) maximaal 1 oogstpakket tegen gereduceerd tarief worden afgenomen. Er kan 1x per jaar gewisseld worden van soort oogstpakket.
11. Deelnemers vormen samen de community van Voedselbos Lingehout en hebben het recht tot het meedenken en meewerken bij de totstandkoming en beheer van het voedselbos.
12. Lidmaatschap van Betuwewind bedraagt eenmalig 50 euro en is een vereiste voor deelname. Aanmelden kan via de website van Betuwewind: www.betuwewind.nl
13. Na 1 januari 2022 is de betaalde bijdrage risicodragend: deze wordt gebruikt om het voedselbos te realiseren en kan niet meer teruggestort worden.

14. Een aandeel in het voedselbos mag aan een andere persoon/huishouden overgedragen worden. BWB kan hier eventueel bij bemiddelen. BWB kan het aandeel ook 'terugkopen'.
15. Jaarlijks wordt er door de directeur-beheerder van het voedselbos een begroting en teeltplan gemaakt (voor zover er wijzigingen nodig zijn). De deelnemers hebben hierop inspraak.
16. Alle deelnemers in het voedselbos zijn lid van BWB. Begrotingen en plannen voor het voedselbos worden ter goedkeuring voorgelegd aan de ALV van BWB.